

Յ Ո Ւ Ց Ա Կ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ Ա. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՆՈՐ ՍՏԱՅՎԱԾ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ*

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 6բ.—Եղբայր. յետ շրջէ զե թուխտս և ապա գտցես զկարգ բանիս ըստ ծաղիկ նշանիս:

Թ. 7բ.—Ով սիրելի եղբայր. ծանիր որ թխտիս կ[ա]մ ս[ուր]բ գրոց ...նս սխալելի է. շուտ տուր Ղ թուխտ և ապա գտց... կարգ բանիս ծաղիկ նշանովըս:

Թ. 101բ.—Կաման Այ այս իմ գիր է մեղապա...: 2ԻԼ [այստեղ կա նույնանման հինգ կրճատ ստորագրություն—Ն. Մ.]:

Յանուն Յի Քի որդոյն Այ Տն մերոյ:

Գիրաւջի ազգրմորնայնան արաս...ոյնի. Թափուի թափու Ած փշրեայ ...գատմացնց իբրոս իոց և զծնս կր... խրտկէ Տր:

Թ. 208ա.—Ով Ած այս էր բարե քաղաք կարդացողք յիշե[ցէ]ք գատտանուն բանհանայնս զմեծ երեսիս ...փայլ աղա[ւ]թս և մեղաց թողութիւնին գրեց ... յիշեցէք

ՏՆ 475

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Թերթերը՝ 374:—Պրակները՝ 32, յուրաքանչյուրը 12-ական թերթից, բացի հետևյալ պրակները՝ ԼԱ՝ 4, ԻԷ՝ 9, Ա՝ 10, Դ՝ ԺԲ և ԻԵ՝ 11, Ի՝ 18:—Մեծու-

* Շարունակված «Էջմիածին» ամսագրի 1964 թվականի ՌՆ ՌԷ Ը—Թ-ից, ԺԲ-ից, 1965 թվականի ՌՆ ՌԷ Ը—Թ-ից, 1968 թվականի ՌՆ Է-ից, 1970 թվականի ՌՆ ՌԷ Դ—Ե-ից, Ժ-ից, ԺԲ-ից, 1971 թվականի ՌՆ ՌԷ Ե—Ը-ից, ԺԱ—ԺԲ-ից, 1972 թվականի ՌՆ ՌՆ Ա—Բ-ից, 1973 թվականի ՌՆ ՌՆ Ա—Գ-ից, Ը-ից, 1974 թվականի ՌՆ ՌՆ Գ-ից, Է—Ը-ից, 1975 թվականի ՌՆ ՌՆ Ա-ից, Գ-ից, ԺԱ—ԺԲ-ից, 1976 թվականի ՌՆ ՌՆ Բ—Ե-ից, Է—Թ-ից, ԺԲ-ից, 1977 թվականի ՌՆ ՌՆ Գ—Ժ-ից, 1978 թվականի ՌՆ ՌՆ Ա-ից, Դ-ից և 1979 թվականի ՌՆ Բ-ից:

թյունը՝ 19.6×13.3×6.4 սմ.:—Նյութը՝ կրկնմն քարակ և կրկնմն էլ հաստ դեղնած և կեղտոտած թուղթ:—Կազմը՝ կաշեպատ տախտակ, քայքայված, առաջին երեսին՝ կաշին պատուված: Առաջին երեսի ներսում գտնվում և նախշավոր մի կտոր է կպցված, իսկ կոնակի ներսում քրեմ գույնի կտոր է կպցված: Կազմի կաշվի տակ կա կամաջ գույնի հաստ կտոր: Կաշվի վրա ճնշումով զարդեր են նկարված: Սկզբում կազմն ունեցել է երեք բունիչներ, որոնք հետագայում պոկվել և կորել են: Գրքի կազմողն է Հակոբի որդի Գրիգորը:—Վիճակը՝ անբավարար:—Գրությունը՝ միապուն:—Դատարկ թղթերը՝ 301բ, 347բ, 374ա և 374բ:—Տողերը՝ 24:—Գծումները՝ ճնշումով:—Գիրը՝ նոսրգիր:—Զարդագրություն՝ ձեռագիրն ունի բավականին սիրուն զարդագրություն: Կան բազմաթիվ յուսանցազարդեր, զարդագրեր և թղչնագրեր: Կան նաև քիչ թվով զազանագրեր, ձրկնագրեր, խաչեր, գմբեթներ և թղչուններ: Որոշ տեղեր զարդագրություն չկա, իսկ այլ տեղեր էլ խաչեր են օգտագործված: Մատյանն ունի մի շարք կիսախորաններ՝ թթ. 108բ, 141ա, 222ա, 228ա, 231բ, 234բ, 240ա, 250բ և 261ա:—Գրիչը՝ Հարություն:—Պատվիրատուն՝ անհայտ:—Ծաղկողը՝ անհայտ:—Ժամանակը՝ 17-րդ դար:—Վայրը՝ անհայտ:—Մանրություն՝ ձեռագիրը նվիրել են Բաղդադից Գատնիկ և Ծաղիկ Արաթուն ամուսինները, Վեհափստ Հայրապետի 1978 թ. հունվար-փետրվար ամիսներին Իրաք կատարած Հովվապետական այցելության առթիվ: Նորին Սրբությունը ձեռագիրը Մայր Աթոռի Ձեռագրատուն հանձնեց 1978 թ. մարտի 2-ին:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեռագիրն ունի սաղմոսներ, շարականներ, տաղեր, կանոններ, քարոզներ, աղոթքներ, ինչպես նաև մեջբերումներ ավետարաններից և առակաց գրքից:

ՀԻՇՍԱՍԿԱՐԱՆՆԵՐ

Թ. 40թ.—Յս Բս օգնեա մեղաւորիս:
Թ. 50ա.—Անտարան իւսի տանին կարդա և գիւ յիշե[ա]:

Թ. 85ա.—...Դ գլուխն աւարտեցօ: Եւ զեղեղիս յիշեա ով ըմբերցող:

Թ. 108ա.—Ով եղբայր վերջ ձայնիս ... Անտարան կարդա. սաղմուն ի խորոց կարդացի ասայ ... Յործամ քաղոր եղանակէք. յիշեց[ե]ք զեղեղ[ե]-լի գրիչս:

Թ. 134ա.—Ով եղբայրք ի զըլխաւորք օ[ր]հնու-թե[ան]ցն աւարտեցաք, ապաշխարութե[ան] մարտիրոսաց և կամ այլ տօնից օ[ր]հնութի[ւն] կամիս ասել ի մէջ տրաւ. գրած կայ. գիտ և ասայ:

Թ. 140թ.—Ով ուսումնասէր, աւարտ եղև բանիս. ոմանք այսպէս կատարեն զտօնախմբութիւն երգ պաշտմանց ...

Թ. 170թ.—Ով եղբայրք աղոմացիցն ոչ ասէ զայս երգս...:

Թ. 214ա.—...երգ ուրբաթի ասայ և զանախտանս յիշեա:

Թ. 217ա.—...Ով ըմբերցողք. կարդա և զեղեղիս յիշեա:

Թ. 301ա.—Ապիկար Յարութի[ւ]նս յիշեա:

Թ. 309թ.—Փառք քեզ Տ[է]ր Ած մեր: Գիտացիր ով ուսումնասէր եղբայր այս ը[նդ] փոխ անտա-րանս որ ես գրեցի...

Թ. 328ա.—Այլ տաղ յարութե[ան] ասայ ով սի-րելի եղբայր:

Թ. 368թ.—...մանաւանդ ևս առավել ըստացող գրոյս և ըզգրչի ծրող տրայ. ամէն:

ՀԻՇՍԱՍԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 81ա.—ասացուք:

Թ. 140թ.—աւարդգ [գրչափորձ]:

Թ. 347թ.—Ես Յակոբի որդի Գրիգորս այս գիրքն առի և կազմեցի վասն մեր[ոյ] կարդալ, էն:

Թ. 358թ.—Յ. Ն. Թ. Հ.:

Թ. 374ա.—Ընդ էրէ ընդունելի Եմէմեթ:

№ 476

ՊՐՈՍԵԹԵՆՈՍ

(Ողբերգութիւն)

Թերթերը՝ 50:—Պրակները՝ 8, որոնցից Ա՝ 17, Բ՝ 16 և Գ՝ 17 թերթից են:—Մեծութիւնը՝ 22×14.4×0.8 սմ.:—Նյութը՝ մաքուր գծավոր թուղթ:—Կազմը՝ կարմրավուն քարակ ստվարաթուղթ, որի երեսին անգլերեն գրված է հետևյալը. «The PR «Student» Copy-Book, Registered»:—Պահպանակներ՝ չունի:—Վիճակը՝ լավ:—Գրութիւնը՝ միապոյն:—Դատարկ թղթերը՝ 2թ, 3ա, 3բ, 4թ, 18թ, 19թ, 35թ, 40թ, 41թ, 43թ և 44թ:—Տողերը՝ 29:—Գծումները՝ թերթերը գծավոր են:—Գիրը՝ մուտրգիր:—Ջարդագրութիւն՝ չունի:—Գրիչը՝ Տիրայր վարդապետ Մելիք-Մուշկամ-բարյան (Տեր-Հովհաննիսյան), միաբան Մայր Ա-թոռ Ս. Էշմիածին:—Ժամանակը՝ 1905 թ.:—Վայրը՝

Բոյունել (Բելգիա):—Մանրութիւն՝ վեհափառ Հայրապետը սույն մատչանը Զեռագրատուն հանձ-նեց 21 Ապրիլի 1978 թ.:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Թ. 1ա.—

Ի. Ժիլկէն

Պրոմէթէոս

Zeus est l'éther, Zeus est la terre, Zeus est le ciel, Zeus C'est tout ce qui est au-dessus et enveloppe l'univers.

Eschyle

Թ. 1թ.—

Iwan Gilkin

Prométhée

Poème dramatique

Couronné

par

L'Académie Française

1900.

Թ. 2ա.—

Ի. Ժիլկէն

Պրոմէթէոս

Ողբերգական քերթում

Պսակում

Ֆրանսիական

Գիտութեանց Եմմարանից

1900.

Թ. 4ա.—Պատկեր Ա.

Թ. 5ա.—Պրոմէթէոս.

Թ. 19ա.—Պատկեր Բ.

Թ. 20ա.—Պրոմէթէոս՝ առանձին.

Թ. 35ա.—Պատկեր Գ.

Թ. 36ա.—Ոլիմպոսի վերայ.

Թ. 41ա.—Պատկեր Դ.

Թ. 42ա.—Աստղագարդ երկինք.

Թ. 44ա.—Պատկեր Ե.

Թ. 45ա.—Ժայռերի մէջ կորած մի կիրճ: Անտա-ռոտ դիրք:

Թ. 50թ.—(2085—չափածո տողերի քանակը):

ՀԻՇՍԱՍԿԱՐԱՆՆԵՐ

Թ. 1թ.—

Traduit en Arménien

Թ. 2ա.—Թարգմ. ֆրանս.

Տ(իրայր) Վ(արդապետ):

№ 477

ՊՐՈՍԵԹԵՆՈՍ

(Ողբերգութեան շարունակութիւնը)

Թերթերը՝ 50:—Պրակները՝ 8, որոնցից Ա՝ 17, Բ՝ 16 և Գ՝ 17 թերթից են:—Մեծութիւնը՝ 22×14.4×0.8 սմ.:—Նյութը՝ մաքուր գծավոր թուղթ:—Կազմը՝ կարմրավուն քարակ ստվարաթուղթ, որի երեսին անգլերեն գրված է հետևյալը. «The PR «Student» Copy-Book, Registered»:—Պահպանակներ՝ չունի:—Վիճակը՝ լավ:—Գրութիւնը՝ միապոյն:—Դատարկ թղթերը՝ 10թ, 18թ և 50թ:—Տողերը՝ 29:—Գծումները՝ թերթերը գծավոր են:—Գիրը՝ մուտրգիր:—Ջարդա-

գրություն՝ չունի:—**Գրիշը՝** Տիրայր վարդապետ Մե-
լիք-Մուշկասբադյան (Տեր-Հովհաննիսյան), միաբան
Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:—**Ժամանակը՝** 1905 թ.:—
Վայրը՝ Բրյուսել (Բելգիա):—**Ծանոթություն՝** Վեհա-
փառ Հայրապետը սույն մատյանը Ձեռագրատուն
հանձնեց 21 Ապրիլի 1978 թ.:

Թ. 10ա.—Պատկեր Զ.

Թ. 11ա.—Ամենուրի մեջ.

Թ. 13ա.—Պատկեր Է.

Թ. 14ա.—Լեռան ամենաբարձր գագաթին:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թ. 50ա.—1905. Bruxelles.

№ 478

ԿՈՆԴԱԿ

(Վրացերեն)

Թերթերը՝ 1:—**Մեծությունը՝** 62×24.6 սմ.:—**Նյու-
թը՝** դեղնավուն հաստ թուղթ:—**Կազմ՝** չունի:—**Պահ-
պանակներ՝** չունի:—**Վիճակը՝** լավ:—**Գրությունը՝**
միայն:—**Տողերը՝** 1ա՝ 46, 1բ՝ 32:—**Գծումները՝**
ճշումով:—**Գիրը՝** արդի վրացական:—**Զարդագրու-
թյուն՝** ձեռագրում կա մի հատ ծաղկավոր գլխա-
գարդ, ոսկեգույն խաչ, չորս հատ զարդագրեր և
երկու ծառ: Օգտագործված է կարմիր, կանաչ, կա-
պույտ գույները և ոսկեգույնը:—**Գրիշը՝** անհայտ:—
Պատվիրատուն՝ Համայն Վրաստանի Կաթողիկոս-
Պատրիարք Իլիա Բ.:—**Ծաղկողը՝** անհայտ:—**Ժա-
մանակը՝** 30 Սեպտեմբերի 1978 թ.:—**Վայրը՝** Թբի-
լիսի:—**Ծանոթություն՝** սույն կոնդակը Ձեռագրատուն
հանձնված է Վեհափառ Հայրապետի կողմից 20 Նո-
յեմբերի 1978 թ.:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կոնդակը նվիրված է Վազգեն Ա. Վեհափառ Հայ-
րապետի ծննդյան 70-ամյակի և գահակալության
23-ամյակի, ինչպես նաև Արևելյան Հայաստանը
Ռուսաստանի հետ միավորման 150-ամյակի երեք
տարեդարձների առթիվ:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Թ. 1բ.— + Իլիա II (վրացերեն)

Կաթողիկոս Համայն Վրաստանի

30/IX. 1978 թ.

(Ստորագրության ձախին կա հայրապետական
կլոր կնիքը 5.2 սմ. տրամագծով):

№ 479

ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

(Պորտուգալերեն)

Թերթերը՝ 1:—**Մեծությունը՝** 57.7×38.5 սմ.:—
Նյութը՝ մագաղաթ:—**Կազմ՝** չունի:—**Պահպանակներ՝**

չունի:—**Վիճակը՝** լավ:—**Գրությունը՝** միայն:—**Տո-
ղերը՝** 8:—**Գծումները՝** մատիտով:—**Գիրը՝** լատինա-
սատ:—**Զարդագրություն՝** ամբողջ հրամանագիրը
շրջանակված է մախազարդ մի շրջանակով, որտեղ
պատկերված են կարմիր ծաղիկներ և կանաչ տերե-
վեր: Վերևի և ներքևի մասերը նկարված են դեղին
գույնով: Վերևի մասի կենտրոնում կարմիր ֆոնի
վրա նկարված է մի սուր և երկու ճյուղեր, կողքը
գրված են S և P մեծատառ գրերը, որոնց վրա կա
հնգաթև մի աստղ: Այս բոլորը նկարված է արծա-
թագույնով: Սրանց տակը կարմիր մի ժապավենի
վրա սպիտակ տառերով գրված է լատիներեն՝
PRO-BRASILIA-FIANT-EXIMIA: Հրամանագրի
ներքևի մասում կա մի շրջանակ, որի մեջ գրված է
լատիներեն HONOR MERITUM-LAUDARE DIG-
NOS HONESTA ACTIO EST: Իսկ սույն գրության
կենտրոնում էլ մեծատառերով գրված է Վեհափառ
Հայրապետի անվան սկզբնատառերը այսպես՝
S S. V. I (Ն. Ս. Վ. Ա.):—**Գրիշը՝** անհայտ:—
Պատվիրատուն՝ Բրազիլիայի Օսասկո քաղաքի քա-
ղաքապետ Օկտավիլիո ֆիրմինո Լոպես:—**Ծաղկողը՝**
անհայտ:—**Ժամանակը՝** 27 Հունիսի 1968 թ.:—
Վայրը՝ Օսասկո (Բրազիլիա):—**Ծանոթություն՝** սույն
հրամանագիրը Ձեռագրատուն հանձնված է Վեհա-
փառ Հայրապետի կողմից 20 Նոյեմբերի 1978 թ.:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Քաղաքապետարանի սույն հրամանագրով Վազ-
գեն Ա. Վեհափառ Հայրապետին շնորհվում է Օսաս-
կո քաղաքի պատվավոր քաղաքացու կոչումը:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

MUNICIPIO DE OSASCO TITULO DE CIDADAO OSASQUENSE

A Câmara Municipal de Osasco, atendendo ao
que dispõe o Decreto Legislativo No, 7 de 1968,
concede a

S. S. VAZKEN I

Patriarca Supremo dos Armenios, o Título de
„CIDADAO OSASQUENSE“.

Câmara Municipal de Osasco, 27 de Junho de 1968.

Autor da Propositura

Presidente

(ստորագրություն)

(ստորագրություն)

André Bogasian
lo Secretário

Octacílio Firmino Lopes
Director da Secretaria

(ստորագրություն)

(ստորագրություն)

Clóvis Carrilho de Freitas

Ruy Leone Mayr

№ 480

ՈՍԿԵՄԱՏԵԱՆ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

(Պրակ 1)

Թերթերը՝ 89:—Պրակները՝ 1:—Մեծությունը՝ 33×24.7×0.5 սմ.:—Նյութը՝ մի քիչ դեղնած դիմացկուն թուղթ:—Կազմը՝ բարակ ստվարաթուղթ:—Պահպանակներ՝ չունի:—Վիճակը՝ լավ:—Գրությունը՝ միապուն:—Դատարկ թղթերը՝ 1ա:—Տողերը՝ 84:—Գծումները՝ գործարանային գծավոր թուղթ:—Գիրը՝ շեղագիր:—Զարդագրություն՝ չունի: Միայն կազմի երեսին փակցված է լրագրի մի թղթիկ, որ ցույց է տալիս ձեռագիրը գրողի լուսանկարը, որի տակ տպված է հետևյալը.—«Յոթելեար ուսուցչապետ Տիար Գեորգ Սիմքեշեան (1870—1951):—Ժամակնակը՝ 1930-ական թթ.:—Վայրը՝ Ստամբուլ:—Մանկություն՝ Ձեռագիր այս մատյանը, ինչպես նաև հաջորդ 26 պրակները, Մայր Աթոռի Ձեռագրատունն ստացել է Ստամբուլից 1976 թ. գրող-քանատեր Գեորգ Սիմքեշեանի ավագ որդի՝ Բժիշկ Նդվարդ Սիմքեշեանի կողմից, ի հիշատակ իր հանգուցյալ հոր:

Գեորգ Սիմքեշեանը հանդիսացել է բազմալաստակ գրական և կրթական մշակ: Ավելի քան վաթսուն տարի Ստամբուլում զբաղվել է մանկավարժությամբ և գրականությամբ: Վարել է ուսուցչական պաշտոններ տեղի հայկական բազմաթիվ վարժարաններում, ինչպես նաև Օսմանյան համալսարանում: Ունի արձակ և ոտանավոր բազում գործեր:

Երազանց իմացել է մի շարք արևելյան լեզուներ՝ թուրքերեն, արաբերեն և պարսկերեն, ինչպես նաև եվրոպական լեզուներ՝ ֆրանսերեն և անգլերեն:

Հսկայական գործ է կատարված կազմելու համար Ոսկեմատյանի 27 պրակները: Հայ հեղինակների գործերից դուրս օտար հեղինակների աշխատանքների գրեթե 90 տոկոսը թարգմանել է անձամբ Գեորգ Սիմքեշեանը: Բացի այդ աշխատության մեջ կան մեր մահատակ գրողների հրատարակված և անտիպ գործերը: Որով հարմար ենք գտնում այստեղ տալ բոլոր հոդվածների վերնագրերն և հեղինակի անունը:

Կոթողական այս աշխատանքը պարունակում է թանկարժեք կտորներ հայ մահատակներից և ժամանակակից գրողներից, ինչպես նաև ունի հայկական, եվրոպական և համաշխարհային գրականության ընտրյալ մտուշներ: Այստեղ կարելի է գտնել մտուշներ արաբ, պարսիկ, թուրք, ֆրանսացի, անգլիացի, գերմանացի, շվեդ, ռուս, ճապոնացի, իսպանացի, նորվեգացի և բազմաթիվ այլ ժողովուրդների գրականությունից, արձակ և ոտանավոր:

Ամբողջ աշխատանքում գրության ձախ կողմը կա երկու սմ.անոց մի լուսանցք, իսկ աջ կողմը գտնվող 7 սմ.անոց լուսանցքում հաճախ տրված են ծանոթություններ, զանազան տեղեկություններ, տեքստի հետ կապված բացատրություններ, ինչպես նաև օտար հեղինակների կրճատ կենսագրությունը:

(Ծարումակելի)